
Alguns textos de «Contribució de Verges»

per Bartomeu Fiol

In memoriam Esperança Fiol

*Ab! Mille veuvages / De la si pauvre âme /
Qui n'a que l'image / De la Notre-Dame! / Est-ce
que l'on prie / La Vierge Marie?*

ARTHUR RIMBAUD

NOSTRA DONA DELS IGNORAMUS

Quin pecatot, Senyora.
Quin pecatot inventar-te
a redòs d'aquesta arbreda
de nespres de fruit insípid.

Com sempre (l'aigua ben freda)
de potons dins la galleda.

Quin pecatot, arrauxats, massa llançats,
barruts sense barreres,

veure'ns amb cor d'advocar-te,
veure'ns amb cor d'imantar-te.

Com una esgarrinxada dins l'obaga.

Com una paletada de gebrada.
Com una fuetada de febrada.

Com un glop de sang brulent.
Com un broll de viu argent.

Com un discurs a cop calent.
Com un idioma dissident.

Sols amb un quadern de tapes verdes
i un bolígraf «bic» punta gruixuda.

NOSTRA DONA DELS AJUDANTS

Senyora: I a mi que tant em plauria
haver-vos fet de cavaller sobre cardans.

Com un Bernat Vidal. Però ara
som massa vell, massa mesell,
per a escollir, ben escollits,
amb elegància, farbalans.

Entre S'Amarador i Cala Figuera
els ajudants són redundants.

Fidel però malaurat,
entaforat dalt enlairat fester,
la memòria o esguard un femer de cendres
en el qual balla el vent tot quant vol.

Entre els marxants i els comandants
els ajudants són redundants.

Amb prou feines engegant els cans pedants
demanó que demanis *sine modo*
siguin desembussades les canelles
i puguem dir a la fi: Plou a barrals.

I tots els sants,
cametes amigues, corrin a recer.

NOSTRA DONA DE MONTJUÏC

Des d'aquest blau foscant i sobretot esporuguit
hom pot enyorar Mallorca, la de les grans secades,
la Serra clara i els catúfols foscos,
els grans marxants i llur encrostament calcari.

Bon lloc aquest mont del jueu potser relapse i relaxat,
bon lloc per a servir d'anella, fermall o gafet
entre la gespa i el rostoll.

Bon lloc, enc que la histèria de la història
en fa un indret d'infància i col·lapse o enderroc
als fossos del castell sadolls de tanta sang.

Però hi ha a més a més un cementiri encimbellat sobre les roques,
part damunt la Zona Franca i els tancs d'hidrocarburs.

Alguns Fiols i Castaños aquí reposen
bressolats pel soroll pungent i somnolent
de la gran ciutat dispersa i atrafegada.

Senyora —tu prou ho saps—, tens els peus aquí
no damunt cap serpent, més aviat xops
dins un bassal de sang o mort, ben bé sobre
un pèlag o mar de memòria.

Jo ja la perd i m'és difícil
exigir-te de reblar cap anella

entre els quers pirinencs
i la calcita o pedra de les Illes.

Potser tu ho fas
sense que t'ho demani.

NOSTRA DONA DE LA CLARIANA

Destralejant gent rústega alzines
i fent clots, tossuts, per a *Cupressus macrocarpa*,
entre el rocam cofat de molsa eixerida,
¿hom aconseguirà de ver
fer-te una mica de lloc,
definir-te un indret i encomanar-te'l?

Sota la fullaraca descomposta i fèrtil,
compost natural i vertader, tres pams endins
rebota el pic feixuc amb dring metàl·lic
polsim formentós de pedra alevada
entre l'argila i el relisser atapeït
de l'alzinar relicte, d'abans dels pins.

Volem eixarmar aquest àmbit i que hi entri el Sol.
Volem que tu hi venguis i hi romanguis.
Volem que l'hivern, enc que geliu,
sigui pietós i a més a més exacte.

NOSTRA DONA SENSE ESGUARD

Puc concebre el teu rostre
amorosament buit

sense boca
—no esper cap mot—

sense ulls
—la meva poquesa no cal que vegis—

però no sense oïda.

NOSTRA SENYORA DE LA SERIETAT

Senyora, si hi ha qualche cosa que m'emprenyi,
me tregui de polleguera i me posi en evidència

—fent-me la guitza com un gran bassal de parafina
o erosionant-me com el vent un ortostat marès—

és trobar-me tancat amb una sola jugueta
que, a més a més i com era previsible,
han desgastat els anys.

Perque són bé les més envilidores,
les pitjors presons són les imaginàries,
on presos i escarcellers s'identifiquen.

La veritat és que potser donam
massa importància a Eros
i massa poca a Thànatos.

En tot cas, les elucidacions tan escampades
del metge vienès tampoc no basten.

I és que som molt ignorants i bàrbars
i no ens conformam a no tenir
altra redempció que la mort.

INTENT DE PRÒLEG DE L'ABRIL DEL 79

La necessitat, més que l'entusiasme —tramuntada l'adolescència, els entusiasmes són més aviat difícils—, ha motivat aquests textos, unitaris com tots els meus. La necessitat personal, s'entén, car tota necessitat ho és, ben personal, en darrer terme, o no és més que un gran mot. Si tanmateix —tard o d'hora, a poc a poc o en sec— ens hem de callar del tot, fóra insensat que no obríssim boca més que per a amollar genialitats.

No al dictat de cap moda actual, enc que, òbviament, sense una certa tradició —sense una gran tradició, si voleu, deixant de banda la seva qualitat (i amb aquest comentari, l'autor, impenitent, no sap estar-se de posar en dubte la seva suficiència i, sobretot, qüestiona una vegada més la seva suposada prepotència)— no haguessin estat possibles. Seguint de qualque manera l'exemple pròxim, en el temps i en la geografia de Sepharad, de Salvador Espriu —però a distància massa gran, remota, pel que fa a la capacitat i al domini dels estris i dels ginys de guerra—; amb el més gran respecte, també, pel treball obsessionant d'enginyers i argenters del text d'un Mallarmé o d'un Paul Valéry —o, entre nosaltres, d'un Rosselló-Pòrcel— o pel ritme tan exacte d'un T. S. Eliot, però negat sense dubte per a una feina semblant i condemnat, al capdavant, a expressar-me amb dins un cert expressionisme —si la redundància m'és permesa—, abassegador potser qualque moment però també sovint dislocat, embotit, embussat, conseqüentment crispat, sarcàstic, gairebé groller i ressentit tothora fins al moll dels ossos.

En definitiva, un llibre es proposa al seu autor no necessàriament com un gran llibre. Aquest, com els altres meus, se m'ha proposat per la seva específica individualitat, no per cap mena d'excel·lència a l'abast; concretíssimament com a contribució de verges, no com a hipotètica contribució d'arcàngels o de muses. Com *Calaloscans* o *Camp Rodó* o *Contribució de Bàrbars*, ha volgut ésser el que li calia ésser, ni menys ni pus. Realització d'una idea que ja sé que no hauré aconseguit, tampoc en aquest cas, més que prou parcialment.

PER DRECERA IMPENSADA

Il sera dit.

MALLARMÉ

Serà dit,
perque així ho vol la voluntat,
perque així ho vol aquest deler
a la recerca d'un ordre puntual, ben puntual,
que si et preparam un tenderol o una cabana
al sol i al vent i a la secada
potser hi vendràs per drecera impensada,
potser hi vendràs per a abolir l'airada
ràbia tossuda que ens corca la mirada
i ens destorba la pau tan cobejada.

NOSTRA DONA DELS QUARANTA-SET

Després d'haver-ne fet quaranta-set
hom ja pot, prou bé, haver-se adonat
de les limitacions pròpies i d'altri.

Tanmateix, com un va mig sonat,
fluix de turmells, de tomb en tomb,
potser no hi està de més, ara pregar-te

que aixequis l'envelat i l'entelat,
finestrals obris a l'esbaldregat
i esbaldis a la fi tanta bugada.

NOSTRA DONA DEL XARAGALL

Nosaltres que ens conformariem de valent
a esser o esdevenir sacs de sintagmes,
a l'hora decisiva de la mort
no n'hem de recordar paraula.

Te sia lícit i de grat
passar-nos amb pietat un mocador
pel cap aleshores.

Sense gaire saragata
deixa que ens amollin xaragall avall,
finida la tensió, després, aleshores.

Ni una llàgrima
ni un calfred
davant, sorda i lenta, l'estimbada,
com de cine mut.

Sols un vent de gener
fent tremolar un llenç o drap
d'organdí, gasa o cotó.

Sols uns ulls, un oratge, un mocador.
No, cap sintagma.

Sols un mareig
de la memòria
i tu darrera.

BARTOMEU FIOU